

УДК 821.161.2.0-4:81'42

DOI: <https://doi.org/10.31499/2415-8828.1.2022.257958>Ірина Хлисту́н* 

ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕСЕ ЯК ПУБЛІЦИСТИЧНОГО ЖАНРУ

У статті конкретизовано поняття есе як публіцистичного жанру, окреслено його специфічні жанрові ознаки. Проаналізовано наукові студії, у яких досліджено проблеми стилістики текстів есе різних авторів. Визначено структурно-композиційні, синтаксичні, лексико-семантичні, фразеологічні мовні засоби, уживані в есеїстичних текстах, їхню стилістичну роль.

Ключові слова: есе / есей, есеїстика, есеїстичний жанр, есеїстичний текст, лінгвостилістичні особливості есе.

Khlystun Iryna. Linguistic and stylistic features of the essay as a journalistic genre.

The article concretizes the concept of essay as a journalistic genre, outlines its specific genre features. Research on the stylistics of essay texts by various authors is analyzed. It is stated that essays are considered mainly from the point of view of the theory of journalism and literary criticism, the general linguistic and stylistic features of the essay text have not been outlined yet.

The aim of the article was to determine the structural-compositional, syntactic, lexical-semantic, phraseological linguistic means used in the essay.

The essay is interpreted as a small artistic and journalistic prose work on abstract-philosophical, aesthetic, literary-ethical theme, which has an arbitrary composition and reproduces the personal thoughts and impressions of the author on a particular occasion or issue, and is not an exhaustive and defining interpretation of the theme. The features of the essay, such as the logic of the opinion, are identified; attention to the artistic form of the text; subjective judgment of the author about an object; the possibility of involving the general cultural context of the background knowledge of the addressee; ease of speech; imagery, aphorisms, metaphors, etc.

The structural and compositional means of the essay are outlined, which include the argumentative nature of the unfolding of the text, which is manifested in the logical acts of comparison, opposition, analogy, proof; in the judgments and reflections of the addressee of the speech; key sentences that determine the theme and content of the work; means of communication, including repetitions, parallel constructions, antitheses.

The syntactic means of essay texts include inversion of words, rhetorical questions, sentences with different types of syntactic connection, exclamatory statements; means of expressive syntax are represented by ellipse, repetitions, gradation, inversion, parallel constructions.

It is noted that the most expressive lexical and semantic feature of this genre is the wide expressive possibilities of the artistic word, in particular imagery. Therefore, at the lexical-semantic and phraseological levels, the characteristic means of the essay are the constant use of tropes: metaphors, personifications, comparisons, epithets, symbolic and allegorical images. A striking feature of the essay text is intertextuality, which finds expression in aphorisms, sentences, maxims, quotations.

Keywords: essay, essays, essay genre, essay text, linguistic and stylistic features of the essay.

Постановка проблеми. Аналізуючи стан сучасних мас-медіа та журналістики, що їх обслуговує, не можна не відзначити той факт, що гостра публіцистика витісняється на периферію, а новинна журналістика як така перестає бути цікавою суспільству, що дезорієнтоване у знеособленому потоці масової інформації. На перший план виходять суб'єктивні засади осмислення й аналізу інформації. Аудиторії в умовах швидкого інформаційного обміну в суспільстві бракує часу і можливостей сприйняти й проаналізувати значний обсяг повідомлень, самостійно опрацювати їх і сформувати власний погляд на

* Ірина Хлисту́н, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри практичного мовознавства Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (Умань, Україна); e-mail: irynakhlystun@meta.ua.

певні факти, проблеми та явища. Тому відбувається тяжіння до осмислення інформації за допомогою особистісних позицій медійників, поданих у журналістських матеріалах, зокрема в есеїстиці, яка здобуває позицію жанру XXI століття.

Крім того, доба постмодернізму, відкриваючи шлях для розвитку і вдосконалення всіх жанрів літератури й публіцистики, свободи форми та змісту, особливо сприяє розвитку цього жанру, оскільки йому властиві парадоксальність, експерименти з формою, мовні ігри тощо.

Есеїзація сучасної культури стає тенденцією, одним із найбільш продуктивних і перспективних явищ у публіцистиці, і це неодноразово відзначали сучасні дослідники у сфері масових комунікацій [Дмитровський 2013; Перевозов 2007; Ратькіна 2010]. Нині жанр есе набуває все більшої популярності в українських медіа, причому не тільки в суспільно-політичних і масових, а й у спеціалізованих виданнях, зокрема і в онлайн-практиці.

Незважаючи на поширеність есеїстики та інтерес до неї з боку дослідників, теорія жанру й досі не є повністю визначеною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню теоретичних і практичних аспектів жанру есе присвячено наукові праці численних вітчизняних та зарубіжних учених. Найбільшою мірою в науковому просторі презентовано загальнотеоретичні розвідки з проблем есе. Зокрема, Н. Іванова [Іванова 2007] дослідила специфіку есею як жанру художньо-небелетристичної літератури. С. Шебеліст [Шебеліст 2007] проаналізував види есею, його структуру, етапи розвитку жанру. Ю. Торговець досліджував питання виникнення, становлення та розвитку жанру есе в різних літературних традиціях світу [Торговець 2013], текст-типологічну специфіку есе в процесі його історичного розвитку [Торговець 2016]. Осмислення сучасних найгостріших філософських, етнічних та екологічних проблем людства засобами есеїстики зробила Л. Садыкова [Садыкова 2014].

Серед досліджень практичного спрямування – низка наукових розвідок щодо стилістики текстів есе окремих авторів. Напр., вивчення структурно-стилістичних особливостей есеїстичних текстів Т. Прохаська [Хорошева 2011б], найбільш характерних лінгвостилістичних особливостей есеїстичного тексту К. Москальця «Людина на крижині» [Хорошева 2011а], стилістично-композиційних особливостей есе (на матеріалі творів сучасних американських письменників) [Мінцис 2002] та ін.

Аналіз наукової літератури із задекларованої теми дає підстави констатувати, що попри численні дослідження, у яких есеїстику розглядають з погляду теорії журналістики та літературознавства, досі не окреслено загальних лінгвостилістичних ознак есеїстичного тексту, що й визначає **актуальність** теми нашого дослідження.

Метою статті є визначення структурно-композиційних, синтаксичних, лексико-семантичних, фразеологічних мовних засобів, уживаних в есе.

Виклад основного матеріалу дослідження. Передусім окреслимо поняття есе та його специфічні жанрові ознаки. *Есе* (від французького *essai* («спроба», «проба», «нарис»), що походить від латинського *exagium* – «зважування», *exigo* – «зважую») – невеликий художньо-публіцистичний прозаїчний твір на абстрактно-філософську, естетичну, літературно-етичну тему, що має довільну композицію та відтворює особисті думки і враження автора з певного приводу чи питання і не є вичерпним і визначальним трактуванням теми. Нерідко в

наукових колах уживається форма *есеї*, і деякі науковці, наприклад С. Шебеліст, уважають, що вона є доречнішою, оскільки повністю відображає походження слова та його оригінальну вимову.

Попри низку досліджень із теорії та практики жанру есе не отримало загальноприйнятого визначення. Його основними ознаками називають логічність викладу думок, наявність нових суб'єктивних суджень, невимушений стиль написання, широке використання художніх засобів і можливість виходу на загальнокультурний контекст. Невизначеність поняття пов'язана і з досить широким його трактуванням. Зокрема, цей термін трактують як: а) один із художньо-публіцистичних жанрів, б) один з основних жанрів художньої літератури; в) жанр літературної критики; г) жанр науково-популярної творчості; д) засіб формування мовленнєвих умінь і розвитку критичного мислення в лінгводидактиці. У нашій статті розглядаємо есе в першому значенні.

Н. Іванова називає есе жанром «небелетристичної літератури, до якого належать тексти зазвичай невеликого обсягу, довільної структури та індивідуально-сповідної нарративної природи, що подають, оформлюють і відбивають перебіг авторських міркувань з конкретного приводу, спертих на асоціативність, винахідництво у змістовому та формальному плані, парадоксальність і новизну, естетичну привабливість, акцентування радше на особистому відчутті чи власній раціональній позиції, ніж на моделях дискурсивного (раціоналістичного) аргументування» [Іванова 2007, с. 24].

А. Дмитровський називає есе публіцистичним твором, що відображає «індивідуально-міфологічну рефлексію автора над життєво значущими для нього проблемами внутрішнього (духовного) і соціального життя» [Дмитровський 2013, с. 49].

Есе вважають найбільш суперечливим жанром журналістики, що й зумовлює значну кількість трактувань цього поняття. Та все ж можна назвати найголовніші визначальні його ознаки. Такою була і залишається постать автора, який порушує суспільно значущу й нерідко суперечливу проблему, а тому есе вирізняється яскраво вираженою суб'єктивністю мислення, асоціативністю та парадоксальністю. В авторському «я» поєднано життєве й філософське осмислення проблеми людини й світу. Свобода форми та змісту, властива цьому жанру, виражена у створенні власних художніх образів, метафоричності мовлення.

Науковці виокремлюють такі жанрові ознаки есе: логічність викладу думки; увага до художньої форми тексту; суб'єктивне судження автора про якийсь об'єкт; образність, афористичність, метафоричність; невимушений, розмовний стиль викладу; широка тематика есеїстичних творів [Шебеліст 2007, с. 49]; особистісний характер мотивації, сприйняття і показу предмета зображення; особливий спосіб представлення предмета мовлення через асоціативно-емоційну структурну основу; можливість залучення загальнокультурного контексту фонових знань адресата; невимушеність мовлення, що виявляється у вільній асоціативній композиції; підвищена модалність тексту як вираження суб'єктивності [Балаклицький 2007, с. 28] та ін.

Проаналізувавши наукові дослідження щодо стилістики текстів різних авторів есе, можемо окреслити такі лінгвостилістичні особливості цього жанру.

Структурно-композиційні і синтаксичні засоби. Оскільки однією з головних ознак есе є домінування авторського осмислення життєвих реалій і проблем, то переважає такий тип викладу думки, як *міркування*, часто з

елементами розповіді, опису, коли необхідно навести певні факти, означити подієву основу для авторського роздуму, напр.: *Все вищесказане логічно підводить нас до розуміння задавненої української культурної некрофільії – вживаємо цього слова, ясна річ, у сенсі фроммівському, а не медичному чи. Боже збав, советсько-проскурінському, себто маючи на увазі не оту переважно-насеїстичну орієнтацію поточного культурного процесу на реставрацію колись «сконфіскованих» вартостей (така-бо орієнтація на певному етапі була абсолютно необхідною), а недугу далеко глибшу й посутнішу, що нею зачеплено було й початки українського національно-культурного відродження в ХІХ столітті* [Забужко 2009, с. 229].

Л. Садикова підкреслює аргументативний характер розгортання тексту, що виявляється в логічних актах зіставлення, протиставлення, аналогії, доказу та ін. Дослідниця вказує, що об'єктивна інформація в есе супроводжується судженнями, роздумами адресанта мовлення [Садикова 1992, с. 14], напр.: *Філософська герменевтика (М. Гайдегер, Г. Гадамер) успішно довела, що насправді не ми володіємо мовою, а навпаки, мова володіє нами. Не вербалізоване, не впіймане словом вислизає з ясно освітленого кону свідомості в темну млу непевних, хаотичних відчуттів, – єдино лише висловлене, о-словлене існує для нас реально: мова і тільки мова велить нам сприймати світ таким, а не інакшим, накидає нам світогляд* [Забужко 2009, с. 105].

Одним із виразних композиційних елементів есе дослідники [Мінцис 2002, с. 354] називають **ключове речення**, що визначає тему і зміст твору, впливає на хід розповіді і привертає увагу читача. Воно може повторюватися в тексті неодноразово і трансформуватися під впливом контексту. Додамо, що це може бути не власне речення, а сполука слів, синтагма. В есеї такий вислів часто стає заголовком як утілення основної думки автора, як-от у творі Євгена Сверстюка «Блудні сини України». Тут крилатий вислів *блудний син*, відсилаючи до біблійного джерела, апелює до морально-етичних засад у формуванні українства на противагу колоніальній свідомості, напр.: *Українці на імперській службі – це велика тема. Про вирваних і занесених вітром, про пропалу силу, про блудних синів і слуг, які адаптувалися між ЗДАВАТИСЬ і БУТИ. Для одних це була трагедія, драма життя, для інших – комедія і фарс. Для усіх це – дорога блудного сина, ЯКИЙ НЕ ВЗЯВ НА ПЛЕЧІ БАТЬКІВСЬКОГО СПАДКУ, ЩОБ ПРИМНОЖИТИ ЙОГО, а взяв легишу ношу – слуги в чужих панів* [Сверстюк 2009, с. 52]; *Вона [імперія] народжує блудних синів, готових служити за законами й правилами, а не жити за заповідями Господніми і завітами батьків* [Сверстюк 2009, с. 53]; **БЛУДНІ СИНІ ХХ ВІКУ ПЕРЕСТАЮТЬ МУЧИТИСЯ ПРОБЛЕМОЮ ДОМУ ОТЦЯ ...** [Сверстюк 2009, с. 54]. Упродовж усього тексту есе цей вислів приростає змістом 'денаціоналізована особа': *У цій лабораторії державного терору витворено тип блудного сина у себе вдома. ... У нас він ... працьовитий, але, позбавлений релігійного виховання і національного обов'язку ...* [Сверстюк 2009, с. 55].

Наступним структурно-композиційним засобом є **початок і закінчення** тексту, які можуть перегукуватися і містити спільні ключові слова й ідеї, головну думку твору. Важливо, що форма цих структурних компонентів є переважно нестандартною, нетривіальною, здатною привернути увагу адресата [Мінцис 2002, с. 355]. Зокрема, в есеї В. Барки «Що єсть істина?» ключове слово *істина* з'являється на початку тексту, проходить через увесь твір і завершує його, напр.: *Від істини приходить світло для серця, щоб жити в вірній надії і*

чистоті; без нього серце калічиться і падає в безчестя [Барка 1972, с. 16]; *Хто з вірою в істину Христа, той – «людина святої правди», як любив казати Шевченко, беручи слова з Євангелії, а ця правда перемагає смерть, гріх і всяке рабство – навіки* [Барка 1972, с. 18].

Вагомим елементом композиції в текстах есе є засоби зв'язності, що забезпечують і цілісність тексту, його переконливість. До таких належать різні види **повторів**, зокрема *емфатичних* та *анафоричних*, **паралельні конструкції**, **антитези** [Мінцис 2002, с. 355; Хорошева 2011а, с. 50–51; Хорошева 2011б, с. 384], які сприяють зосередженню думки на певному факті, ідеї, напр.: *Липові твори. Липові теорії. Липові авторитети. Липові проекти. Липові особи – ширми та маски, – за якими сидів корисливий обиватель і мріяв про імпорт ... Але найгірше, коли липовий прожект насильно втілюється в життя – тут було каліцтво вже справжнє* [Сверстюк 2009, с. 45]; *Те, проти чого вистояв Захід ... повертається назад повною мірою зі Сходу, зав'язуючи Захід у невротичний вузол* [Сверстюк 2009, с. 66].

До синтаксичних засобів, уживаних в есеїстичних текстах, належить **інверсійний порядок слів**, що виконує завдання логічного виділення і висловлення власного ставлення до осмислюваної проблеми, напр.: *Ні, таки зовсім не химера – правда, совість і ті чесноти, на яких досі тримався світ ...* [Сверстюк 2009, с. 41]; **риторичні запитання** [Пугачева 2011, с. 46], що активізують увагу читача на проблемі твору, напр.: *То скажіть, будьте добрі, чи можна на такому господарському безголів'ї і пріоритетній саламасі збудувати «економічне диво» за десять років? І чи взагалі воно можливе?* [Паламар 1998, с. 94].

Серед інших стилістично вагомих синтаксем дослідники [Хорошева 2011б, с. 385] називають **багатокомпонентні однорідні члени речення**, що відображають різноманітність асоціацій автора, напр.: *Справжність неминуче веде особу до тієї чаши, яку п'є її народ, і разом з народом вона переживає безмір болю, море чекань, полин розчарувань, осмуту приниженень і ганьби, радість надії і свято зустрічі споріднених душ, свято пізнання своєї вищої суті* [Сверстюк 2009, с. 49]; **речення з різними видами синтаксичного зв'язку**: *Досить центру встановити такі ціни, щоб продукція, яка вивозиться з України, була якнайдешевша, а яка завозиться – якнайдорожча, і рідний «старший брат» полюбовним, мирним, «конституційним» шляхом обдере нас до нитки* [Паламар 1998, с. 38]; **уживання звертань**, напр.: *Пригадай, читачу, чи були і чи могли бути в твоїй школі вчителі, які казали дітям правду* [Паламар 1998, с. 34]; **речення зі вставленими конструкціями**, напр.: *На запитання свого ката – запитання, на мій погляд, середохресне не для самого тільки роману, а й для цілої інтелектуальної історії ХХ століття, – чи минуле реально існує? – герой Орвелла (а вкупі з ним і автор) відповідає, нагадую, заперечно* [Забужко 2009, с. 66]. До синтаксичних структур, що забезпечують об'єктивно-суб'єктивний спосіб організації інформації в тесті есе, належать **окличні висловлювання** [Садыкова 1992, с. 18], що слугують засобом вираження емоційності, напр.: *Кремль був шокований референдумом 1991 року – знов та сама воля до національної незалежності!* [Сверстюк 2009, с. 109].

Відзначимо й таку виразну особливість есеїстичних текстів деяких авторів, як **графічні виокремлення** ключових для контексту слів чи словосполучень напівжирним шрифтом чи напівжирним курсивом. Такі виокремлення мають на меті привернути увагу читача до тих понять, концептів, які публіцист вважає

основними в ході розвитку думки, напр.: *І письменник, здавалось би, приречений завжди залишатися професіоналом почування, артикулювати для людей, занадто поглинутих самим перебігом життя ...* [Забужко 2009, с. 27]; *Усім нам потрібна нова дорога, на якій ми змогли б відновити загублений лад душі, мир душі* [Сверстюк 2009, с. 147]. Інший спосіб графічного виокремлення в тексті, який ми спостерегли, – це написання слів всуціль великими буквами, напр.: *Під большевицьким пресом зникло саме поняття ДОБРОЇ ВОЛІ, МОРАЛЬНОГО ЗАХИСТУ І ПОЗИТИВНОЇ СПІЛЬНОСТІ* [Сверстюк 2009, с. 99]. Цей прийом, на нашу думку, є більш експресивним: такі виокремлення слів можуть виражати інтонацію, що її можна назвати криком як вияв емоцій жаху, неприйняття чогось, як в есе О. Забужко, напр.: *І, коли вдуматися, що може бути природніше, і от уже воістину безпосередніше за таку реакцію <...> відрухова, інстинктивна потреба негайно пересвідчитися, що все це діється НЕ ЗІ МНОЮ!!! НЕ ЗІ МНОЮ!!! Це НЕ МЕНІ вибивають із рота зуби й скручують руки до вивиху сугавів, це НЕ МЕНІ встромляють у ніхву електричного кийка, врубаючи струм, НЕ МЕНІ на останньому місяці вагітності з розгону всаджують попід пупок 20-сантиметрову голку, щоб убити «позапланове» немовля, МОЄ – осьдечки воно, все при мені, дякувати Богові, справнісіньке, прегарно нарихтоване, а все ТЕ діється – З ІНШИМИ, НЕ ЗІ МНОЮ!..* [Забужко 2009, с. 73]. Цей прийом має дуже сильний вплив на читача, і обрано його не випадково, адже недарма у спілкуванні в соціальних мережах текст, надрукований всуціль великими літерами, вважається підвищенням голосу, криком, що сприймається як неповага до співрозмовника. Тут же це є способом вираження надзвичайної напруги в емоційному стані автора, що передається читачеві.

Лексико-семантичні та фразеологічні засоби. Оскільки есеїстичному жанру притаманні такі риси, як «асоціативність, парадоксальність, діалогічність, багатозначність, що сприяють точнішому відображенню індивідуально-авторського бачення та сприйняття» [Хорошева 2011а, с. 54], і що більш освічений автор, то більше в текстах його есе мовної різноманітності [Дмитровський 2013, с. 47], то можна констатувати, що найбільш виразною лексико-семантичною особливістю цього жанру є найширші виражальні можливості художнього слова, зокрема **образність**. Дослідники [Мінцис 2002, с. 356; Торговець 2013, с. 32; Хорошева 2011б, с. 384; Шебеліст 2007, с. 49] зазначають, що для есе характерним є постійне використання **тропів**: *метафор, персоніфікації, порівняння, епітетів, символічних та алегоричних образів*, напр.: **Неначе те морське чудовисько з арабських казок, що його, сонного, мандрівники взяли були за острів серед океану й заходились обживати, забудовуючи халупами та обсіваючи рисом, – мова, десятиліттями принижена до механічного «засобу спілкування», нагло пробудилася, скинулася цілим, хоч і тяжко враженим недугами, тілом – і явила приголомшеному поспільству свою таємничу, сливе містичну – бо незбагненну – матеріальну силу...** [Забужко 2009, с. 104]; *Українофобський дурман всіх «старших братів», якої національності вони не були б, однаковий* [Паламар 1998, с. 46]; *... сюди поверталася його (В. Стуса) душа, вибілена стражданнями, як білий птах* [Сверстюк 2009, с. 16].

Яскравою ознакою есеїстичного тексту [Брандес 1996, с. 12; Садыкова 1992, с. 14] є **інтертекстуальність** як засіб «виходу в загальнокультурний контекст фонових знань адресата» [Балаклицький 2007, с. 28], яка знаходить вираження,

зокрема, в афоризмах, сентенціях, максимах, цитатах з метою спонукання читача до роздумів та емоційного сприйняття певних думок автора, напр.: *Саме в нашому столітті й відбулася ця грандіозна, дарма що укрита, духовна трансформація – спершу на Заході, а відтак і на Сході, де, у висліді затяжного тривання комуністичної диктатури, впродовж десятиліть, за гарною формулою О. Манделштама, «поезію сприймали всерйоз: за неї вбивали»* [Забужко 2009, с. 35]. Характерний для есеїстики і прийом **алюзії** як спосіб відсилання до античних міфів, біблійних історій чи літературних сюжетів, напр.: *Уся історія людства вчить, що найбільшу силу має той, хто бере на плечі найважчий хрест – і бере на плечі долю свого народу. Тоді він Антей* [Сверстюк 2009, с. 52]; *Величезна країна впадає в замкнене коло словесного блюду. Наче при будові Вавилонської вежі – слова втратили вагу і загубили значення* [Сверстюк 2009, с. 40]; *... трагедія-бо «не вміє» говорити сама за себе, відступаючи це, оптично дистанційоване право наступним поколінням, тоді як Фортінбрасам впадає надскладна місія вже не просто рефлексії, а – рефлексії діяльної: вони, за визначенням, є разом і хронікери, і учасники* [Забужко 2009, с. 15].

Висновки. Стилїстика есе як публіцистичного жанру визначається передусім особливістю позиції автора, його індивідуальним почерком. Проте є ті універсальні лінгвостилїстичні особливості есеїстичного тексту, які реалізуються через такі складники, як специфічні структурно-композиційні, синтаксичні, лексико-семантичні і фразеологічні засоби, що формують мовну тканину твору, сприяючи авторові не лише в самовираженні, а й у вихованні читацької аудиторії, формуванні в неї прагнення до саморозвитку, інтелектуального пошуку відповідей на важливі суспільні проблеми.

ЛІТЕРАТУРА

- Балаклицький, М. А. (2007). *Есе як художньо-публіцистичний жанр*. Методичні матеріали для студентів зі спеціальності «Журналістика». Харків, 74 с.
- Барка, В. (1972). *Вершини неба: есеї*. Нью-Йорк, 116 с.
- Брандес, К. А. (1996). *Лінгвотекстові особливості мовленнєвого жанру «художнє есе» (на матеріалі есеїстики С. Моема)*. Автореф. дис. ... канд. філол. наук. 10.02.04. Київ, 21 с.
- Дмитровський, А. Л. (2013). Жанр ессе: к проблеме теории. [В:] *Челябинский гуманитарий. Филология и искусствоведение*, № 3 (24), с. 37–51.
- Забужко, О. (2009). *Хроніки від Фортінбраса. Вибрана есеїстика*. 4-те вид. Київ, 352 с.
- Іванова, Н. (2007). Специфіка есею як жанру художньо-небелетристичної літератури. [У:] *Слово і Час*, № 9, с. 15–25.
- Мінцис, Е. Є. (2002). Стилїстично-композиційні особливості есе (на матеріалі творів сучасних американських письменників). [У:] *Культура народів Причорномор'я*, № 32, с. 354–356.
- Паламар, А. (1998). *Третя руйна*. Київ ; Харків ; Тернопіль ; Нью-Йорк, 252 с.
- Перезовов, Д. Н. (2007). *Эссеизация текстов как выражение первоначального журнализма в современной российской публицистике*. Автореф. дис. ... канд. філол. наук. 10.01.10. Воронеж, 22 с.
- Пугачева, О. В. (2011). Лингвистические аспекты жанра эссе в публицистическом дискурсе. [В:] *Вестник Брянского государственного университета*, № 2, с. 44–56.
- Ратькина, Т. (2010). *Никому не задолжав ... Литературная критика и эссеистика А. Д. Синявского*. Москва, 232 с.
- Садькова, Л. (1992). *Лингвостилїстические параметры текста эссе (на материале французской литературы)*. Автореф. дис. ... канд. філол. наук. 10.02.05. Москва, 20 с.
- Садькова, Л. (2014). Современная эссеистика: жизнь на грани смысла. [У:] *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*, вип. 2 (32), с. 51–54.
- Сверстюк, Є. (2009). *Правда полинова*. Київ, 304 с.
- Сільман, К. В. (2014). Есеїстика як перехідне жанрове утворення: теоретичний аспект. [У:] *Наукові праці Чорноморського державного університету ім. Петра Могили. Серія: Філологія. Літературознавство*, вип. 289, с. 137–141.

Торговець, Ю. І. (2013). Особливості генези жанру есе. [У:] *Studia Philologica*, вип. 2, с. 83–87.

Торговець, Ю. І. (2016). Текст-типологічна специфіка есе: історична ретроспектива. [У:] *Studia Philologica*, вип. 6, с. 29–33.

Хорошева, О. О. (2011а). Лінгвостилістичні особливості есеїстичного тексту К. Москальця «Людина на крижині». [В:] *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*, вип. 23, с. 46–54.

Хорошева, О. (2011б). Структурно-стилістичні особливості есеїстичних текстів Т. Прохаська. [У:] *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства*, вип. 15, с. 383–385.

Шебеліст, С. (2007). Теоретичні аспекти жанру есею. [У:] *Слово і Час*, № 11, с. 48–56.

Подано до редакції 17.01.2022 року

Прийнято до друку 18.04.2022 року